ובאו עדים אקמייתא והודה אבתרייתא מאי ממון המחייבתו כפל פוטרו מן החומש והא איחייב ליה עילויה כפילא או דלמא שבועה המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש והא שבועה בתרייתא הואיל דלא קא מחייבא ליה כפילא תחייביה חומשא אמר רבא ת"ש [6]אמר לאחד מן השוק היכן שורי שגנבת והוא אומר לא גנבתי משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שגנבו משלם תשלומי כפל ואם הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם והא הכא עדים הוא דמחייבי ליה כפילא הודה מעצמו אין אבל הודה אחר עדים לא ואי סלקא דעתך שבועה המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש אמאי הודה אחר עדים לא מכדי הא שבועה לא קא מיחייבא ליה כפילא תחייביה חומשא אלא לאו שמע מינה *ממון המחייבו כפל פוטרתו מן החומש ש"מ בעי רבינא חומש וכפילא בתרי גברי מאי היכי דמי כגון שמסר שורו לשני בני אדם וטענו בו טענת גנב חד נשבע והודה וחד נשבע ובאו עדים מאי מי אמרינן בחד גברא קפיד רחמנא דלא משלם חומשא וכפילא [6] האי נשלם כפילא והאי נשלם חומשא או דלמא עלויה חד ממונא הוא [2]תיקו: בעי רב פפא תרי חומשי או תרי כפילי בחד גברא מאי היכי דמי [3] שטען טענת אבד ונשבע והודה וחזר וטען טענת אבד ונשבע והודה אי נמי כגון שטען טענת גנב ונשבע ובאו עדים וחזר וטען טענת גנב ונשבע ובאו עדים מאי מי אמרינן [2]תרי גווני ממונא קאמר רחמנא דלא נשתלמו עילוי חד ממונא והכא חד גוונא הוא או דלמא תרי ממונא אמר רחמנא דלא לשתלמו עילוי חד ממונא והכא נמי תרי ממונא גינהו תא שמע [3]דאמר רבא [3]וחמישיתו יוסף עליו התורה ריבתה חמישיות הרבה לקרן אחת שמע מינה: תבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם והוכר הגנב כפל למי אביי אמר לבעל הפקדון רבא אמר [2]למי שהפקדון אצלו אביי אמר לבעל הפקדון כיון דאטרחיה בשבועה לא מקני ליה כפילא רבא אמר למי שהפקדון אצלו כיון דשילם מקני ליה כפילא וקא מיפלגי בדיוקא דמתניתין דתנן [3]המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי הוא משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי הוא משלם לבעל הפקדון אביי דייק מרישא רבא דייק מסיפא אביי דייק מרישא דקתני שילם ולא רצה לישבע טעמא דלא רצה לישבע הא יצא בשבועה לאשורה היינו שאותו בית דין עצמו השביעוהו וטענו דאין כלום וגרמה לחלק כלל וגרמה דמיירי דאמר ליה בעל הפקדון שוב לאחר שנמצא שקרן בשבועה לאשורה רצוי שתהא עליו שומר חנם כבתחילה וחזר וטען לאחר שעשיתני שומר חנם גנבת ופוטר עצמו שהרי לא נתחייב בחומשין נמה שעשאו בפירוש ש"מ אבל תימה דא"כ לא הוי חד ממונא דהשתא הפקידו אצלו פעם שניה ומה לי לקחו בידו ונתן לו ומ"ל שלא לקחו אלא אמר ליה בעודו בידו תהא עליו שומר חנם: [1]**ותרי כפלי**. מחמת שנעשה פטול בשבועה שניה משעה שנמצא שקרן בראשונה אין לפוטרו משום דחשוד על השבועה מדרבנן הוא דמיפסל כדמוכח בשבועות (דף מה.) דקתני ושכנגדו חשוד על השבועה ומשמע התם דמדרבנן הוא וכיון דמלאוריתא שבועתו שבועה מחייב כפל: **רבא אמר למי שהפקדון אצלו**. וא"ת דהכא קבר רבא דאע"ג דאטרחיה לבי דינא מקני ליה כפילא ובפרק המפקיד (ב"מ דף לה.) גבי הוא גברא דאפקיד כיפי גבי חבריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה הכא אטרחיה לבי דינא התם לא אטרחיה לבי דינא ויש לומר דהתם שאני דאטרחיה לבי דינא ולא פרע ליה מידי אלא רב נחמן אגבייה לאפדנא מיניה אבל הכא אע"ג דאטרחיה לבי דינא קלת שנשבע לו תחילה מכל מקום הרי שילם לו לבסוף ולא אטרח בי דינא הלכך מקני ליה כפילא:

מנעו

ובאו עדים אקמייתא. תימה דע"כ כשבאו עדים אקמייתא ואומרים באותה שעה ראינוהו וברשותו ונמצא שמכחישין גם שבועה שניה שנשבע שאבד וכשהודה אחר עדים אמאי משלם חומש הא קתני לעיל [5]בברייתא דהיכן פקדוני כו' הודה מעצמו משלם קרן וחומש משמע דוקא הודה מעצמו אבל אחר עדים לא ויש לומר דלעולם בטענת אבד הודה לאחר עדים נמי משלם חומש כדמשמע בסמוך דקאמר מכדי הא שבועה לא מחייבא ליה כפל מחייביה חומש דאי שבועה לא שמע מינה ממון המחייבו כפל פוטרו מן החומש משמע הא היכא דליכא כפל בהעדאת עדים כמו בטענת אבד דמתחייב חומש בהודה אחר עדים ולעיל לאו דוקא נקט מעצמו אלא הוא הדין אחר עדים ואידי דתנא בסיפא הודה מעצמו גבי טוען טענת גנב תנא נמי בריש:

חד [נשבע] והודה וחד [נשבע] ובאו עדים. גרסה דוקא נקט מתחילה הודה דאי מתחילה כפר חד וכאו עדים ואח"כ הודה חד הוו עדים קודמין להודאה ומחייבין תרוייהו כפילא דעדים כשבאו להעיד על שניהם העידו אבל כשהודה חד קודם אע"פ שאח"כ באו עדים יש לומר דפטור והכי משמע בסוגיא הך שמעתא דמודה בקנס ואח"כ באו עדים דפטור:

טען טענת אבד ונשבע והודה וחזר וטען טענת אבד. גרסה דל"ג והודה דאם הודה מיד הויא ברשותו להתחייב באונסים משעה שנשבע לשקר ומה שיחזור ויטען שוב אבד אין כופר כלום ואפי' אמר לאחר שבועה אבד אלא גרסה דלא הודה אלא לאחר שבועה שניה ומיהו תימא מאי קמבעיא ליה לרב פפא הא מתניתין היא דמייתי לעיל (דף קו.) השביע עליו ה' פעמים בין בפני ב"ד בין אלא בפני ב"ד וכפר עליו חייב על כל אחת ואחת:

וחזר וטען טענת גנב ונשבע. תימה היאך השביעוהו בית דין כיון שנפטר בבית דין בשבועה לאשורה ואפילו חזר וטען שלאחר שבועה לאשורה נגנב מ"מ למה השביעוהו והלא משבועה לאשורה שנשבע לשקר חייב באונסים נמצא אלא כפר כלום כמה טעון שנגנב אחר שבועה לאשורה ואין לומר שבאו לפני בית דין אחר שלא ידעו שכבר נפטר והשביעוהו וכיון שנשבע על פי בית דין (אע"ג) שלא ידעו מיחייב כפל והא דאמרינן לעיל שכבר

ו) לעיל קו. [ע"ש] שבועות מט., כ) לעיל סה., ג) [נכ"ל: ומפיסיתין], ד) כ"מ לג., ה) מתניתין היא לקמן מע"ל וכן בשבועות ופירן בספר כ"י, ו) שיך קודם ד"ה טענ.

קנו א מי' פ"ד מהל' גניבה הל' ו:
קנו ב מי' שם הל' ז:
קנח ג ד מי' שם הל' ה [רב אלפס כ"מ פ"ג דף עט.]:
קנט ה מי' פ"ח מהל' שאלה ופקדון הל' ד טוש"מ מי' רלד וסי' רלה:
קס ו מי' שם הל' ח טוש"מ שם:

אמר לאחד מן השוק כו'. הכא לא גרסינן משביעך אני, דהא בלא שבועה נמי מיחייב כפל שזה גנב ממש הוא ובגנב כמיב ישלם ענים בלא שבועה (שבועות מח.), שילם ולא רצה לישבע. שבועות שומרים שלא פשע בה ושלא שלח בה יד, שהיה יכול ליפטר בשבועה זו שהרי אמרו כו' (ב"מ לג.), למי שהפקדון אצלו. דכיון דשלם קנה כל תשלומיה (שם).

1. או מכל אֲשֶׁר יִשָּׁבַע עָלָיו לַשָּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשָּׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתֶּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ:
ויקרא ה כד

(ה) גמ' דלא משלם חומשא וכפילא אבל בתרי גברי הא' נשלם כפילא: (ב) שם היכי דמי כגון שטען:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com